

Læring

konkret og teoretisk

Jeg går ud fra, at det kun er os mennesker her på planeten, som for alvor er i stand til at forholde sig teoretisk til noget. Det er muligt, at jeg tager fejl, fx tænker jeg lidt på, at delfiner har sprog, at de kan udsende signaler og afkode dem som udtryk for sig selv, en anden nærværende delfin eller en helt tredje ikke tilstedeværende delfin.

Vores menneskesprog er grammatisk bygget op om distinktionerne mellem første, anden og tredje person, dvs. vi skriver og udtrykker os i jeg-form, henvender os til den anden, dig og jer, og vi omtaler ikke tilstedeværende personer og grupper i tredje person. Substantiverne fungerer som subjekter, genstandsled og hensynsled. Verberne kan tage genstandsled og være refleksive.

Når vi skal være høflige, fx over for Margrethe, så tiltaler vi hende med Dem, deres kongelige højhed, lidt som om hun slet ikke er til stede. Men hvis vi ellers omtaler hinanden, som om vi ikke var til stede, virker det uhøfligt.

Når vi som mennesker overvejer problemstillinger ved at visualisere et indhold af kun tænkt indhold, fx over nogle erfaringer eller kun principielt formelt repræsenterede faktorer i et regnestykke, arbejder vi teoretisk, principielt, dvs. inden for det virtuelle domæne. De formelle regneregler fungerer fx som præmis for beregning, dvs. de hæver sig performativt over genstanden for beregning. Der kan være tendens til at definere og opfatte regneregler som almen gyldige og atidslige lovmæssigheder for, hvordan verden kan beskrives, men det er ret beset resultat af, at den konkrete måde at orientere sig på ikke formår at hæve sig over sit eget performativt manifesterede niveau, sagt på en anden måde, erfaringen kan ikke både bære sit indhold og tematisere sig selv som det performative fundament for sit givne indhold. Kun ved at reflektere over sig selv kan erfaringen problematisere værdien af sit indhold. Kun i kraft af det virtuelle, nutidens fremtid og fortid, formår erfaringen at problematisere præmisserne for fx en beregnings resultat. Resultatet er betinget af lovlydigheden overfor de regler, der dikterer resultatet af beregningen. Refleksionen over reglernes gyldighed sætter beregningen og regnereglerne i tvivlens lys, sætter resultatet af beregningen ind i det virtuelle domæne.

Vi er tidslige.

Det at være tidslig betyder at orientere sig mod det kun mulige, ligesom det angår fortiden med det, der ikke er længere, eller som netop kun tilhører nutiden som nutidens fortid.

Det konkrete lever semantisk ved det virtuelle og omvendt. Konkret findes det virtuelle kun som konkret funderet i nutidens fortid og fremtid.

Man må gå ud fra, at dyr og fugle ikke på samme måde orienterer sig tidsligt, at de ikke på samme måde som mennesket har sin tilgang til sig selv og sin verden funderet i en tidslig ramme.

Med sproget har vi hinanden med os, dikteret af dets grammatik. Tidsligheden er også med sammen med dens konkret funderede virtuelle værdier, som er meningsgivende for erfaringen af verden i dens udstrækning for os. Det er ikke til at sætte sig ud over, hvorfor der her er tale om fundamentalontologi i heideggersk forstand.

Pædagogik og institutioner

Det er de færreste pædagoger, der for alvor forstår og reflekterer over, hvad der sker, når de/vi træder ind i rollen som pædagog i forbindelse med et ansættelsesforhold i en dannelsesinstitution eller bare orienterer os didaktisk. Det er lettere at falde i med en rolle, der reducerer et medie (et medmenneske) for pædagogisk terapi til en terapeutisk genstand. Hvis mediet ikke agerer i overensstemmelse med institutionens behov for rollefordeling, er det problematisk for institutionen, terapeuten, hvilket kan få terapeuten til kognitivt at definere mediet som problematisk. Den primære funktion, som de pædagogiske institutioner udfylder, går på at præge mediet til at udfylde en given rolle. Mislykkes det, defineres det af institutionelt interne årsager som dysfunktion på mediets side.

Mennesket præges fra vuggestue til alderdomshjem til den funktion, at lade sin fundamentalt givne eksistentielle frihed gå op i friheden til at træde ind og ud af forskellige roller inden for samfundets mange institutioner.

Tænkningen, den oprindeligt forundrede spørgen ind til noget, den oprindelige lærevillige indstilling, kan have trange kår inden for de pædagogiske institutioner. Det ligger lidt i, at organisationer og institutioner må definere sig selv og sin funktion via rollefordelingen.

Vil det sige, at pædagogiske institutioner med deres pædagogik nærmest pr. definition er blokerende for menneskets fundamentalt skabende og lærevillige indstilling!

Unlearning by doing!

Der er lavet undersøgelser, som viser, at unge menneskers iq falder voldsomt i takt med, at de lader deres opmærksomhed bestemme af elektroniske brugerflader, hvis indbyggede algoritmer fodrer dem i overensstemmelse med afslørede opbyggede præferencer for indhold, dvs. forløb, der virker ekstremt selvforstærkende og dermed forudsigelige.

Den sitrende usikkerhed, nysgerrigheden, som det unge menneske ellers af egen natur er præget af, går over i stimuli- responsforløb, som arkitekterne bag de elektroniske brugerflader sigter til.

Iq er betinget af refleksionens og nysgerrighedens nåde. Den forsvinder ind i Tik Toks kaskader af pirrende små sekvenser, et max af stimuli i bestemte og bestemmende forløb og, i sidste ende, et minimum af affekt.

Den smule, som brugeren bidrager med, er med til at gøre dem intellektuelt og kognitivt til analfabeter, på dansk kan det kaldes “unlearning by doing” i en uendelighed af tildannede færdige indtryk, skabt alene med det formål at holde brugeren fast.

I mesterlære hos filosofien

Kærligheden til viden vokser ud af tvivl, refleksion og nysgerrighed. Den egentligt særligt menneskeligt skabende form for aktivitet kan nok ikke kategoriseres, men den intellektuelle tradition, som kommer nærmest på at være det, er filosofiens.

Den ultimative form for læring handler om konkret og teoretisk at forholde sig reflekterende, spørgende og nysgerrigt, om det at kunne orientere sig kritisk sprogligt og menneskeligt i tid og rum¹.

Det handler om en måde at være til på, [fundamentalontologisk](#), mere eller mindre egentligt.

(De sidste mange tekster, som jeg har lavet og lagt ud her på stedet, er også i nogle tilfælde til min egen overraskelse, endt op med en påpegelse af, hvad det er, der adskiller vores intelligens fra maskinernes intelligens. Denne tekst blev ingen undtagelse.)

¹ Der er forskel på at orientere sig filosofisk og det blot at være antagonistisk. Det er ikke alle undervisere, som behersker distinktionen, og som er i stand til at sætte pris på de filosofiske dispositioner i mediet.

Om teksten: Den er opstået i forlængelse af arbejdet med at lave et mobilt hjem på vandet.

Det tog udgangspunkt i købet af en katamaran, som man ser på billedet her:

Så blev der støbt et fundament omkring aluminiumsbjælkerne, sådan at det hele blev en platform, man kunne gå på:

Efter at skibet var kommet i vandet, kom der et hus på, som tog form efter det princip, som Gaudi bruger, når han laver buer. Man ser her formen, der kommer frem, når man hænger en kæde mellem to punkter, som befinder sig vandret i forhold til hinanden og som snitter

et punkt under sig. Der var 4,9 meter mellem punkterne, og punktet under befandt sig 2,8 meter under.

Skibet er stort set færdigt, som man ser her:

Det er opstået som resultat af to menneskers konkrete samarbejde, hvor udfordringerne hele tiden har været ekstremt konkret forankret i materialernes egenskaber, en bred vifte af erfaringsmæssigt funderet viden om muligheder af social og naturvidenskabelig art samt intentionen om at turde satse ind i det rum af ubekendte faktorer, som projektet var for os, de involverede.

Vi er stadig udfordret her, hvor billeder og kommentarer til teksten kommer på. Det fryser, og vi er slet ikke sikker på, hvad det kan betyde for skibet, som det ligger forankret hos Rice, der ejer den matrikel, som vi lejer os ind hos. Der danner sig is omkring os og motorene er ikke nødvendigvis glade for is. Stropperne, der holder os ind til kajen, udsættes for enorme kræfter, hvis isen tager fat og det at bryde isen, bringe varmere vand fra de dybe lag ind omkring vores plads med de to 30 hk motorer, kræver en daglig indsats. Vejrudsigten bliver interessant i sjælden grad, og forståelsen for det, at vi præges af de ekstreme udsving i temperaturer grundet svækkelsen af polar hvirvlen som ændrer på jetstrømmene langt syd over oppe fra det høje nord, og det har vores fulde opmærksomhed i øjeblikket, 21/1 2026.